

N:o 60.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 2 maj 1894.

— — — — Andra Kammaren den 2 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af justitieombudsmannens framställning om ändring af 4 kap. 10 § strafflagen och 35 § i strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881.

(Lagutskottets utlåtande n:o 7.)

Till Konungen.

I sin till innevarande Riksdag afgifna embetsberättelse har justitieombudsmannen framställt *dels* följande förslag till ändrad lydelse af 4 kap. 10 § strafflagen: »Förekomma till verkställighet på en gång flera domar, hvarigenom samma person blifvit till straff dömd, ege Konungens befallningshafvande förordna, huru straffen skola sammanläggas. Enahanda befogenhet tillkomme tillsyningsman vid kronohäkte i fråga om utslag, som till honom omedelbarligen för verkställighet ankomma och röra fångar, hvilka i sådant häkte förvaras»; och *dels* följande förslag till ändrad lydelse af 35 § i strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881: »förekomma till verkställighet på en gång flera beslut, hvarigenom samma person blifvit fäld till straff, ege, då straffen skola undergå i militärhäkte, vederbörande befälhafvare och i annat fall Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid kronohäkte att förordna, huru straffen skola sammanläggas; dock att, om disciplinstraff blifvit af befälhafvare någon ålagdt, men verkställande deraf, på sätt i 153 § sägs,

anstår i afvaktan på utslag öfver annat mot den straffskyldige vid domstol angifvet brott, för hvilket han hålles häktad, samma domstol skall, i händelse han sakfålles för det der åtalade brottet, men straffet för samma brott ej kan mot gällande föreskrifter verkställas jemte disciplinstraffet, förordna om de särskilda straffens sammanläggning.»

Till stöd för sin ifrågavarande framställning har justitieombudsmannen anført, bland annat, följande:

Tillämpningen af stadgandena i 4 kap. strafflagen om förening eller förändring af straff vore i regeln anførtrodd åt domstolarne. Då domstol genom samma utslag dömd en person för flera brott till särskilda straff, skulle, enligt 2 § i nämnda kapitel, domstolen tillika meddela de föreskrifter, som erfordrades, i händelse någon förändring af straffen, i enlighet med de i kapitlet gifna bestämmelser, skulle ega rum. Om åter en person genom särskilda utslag blifvit till straff dömd och dessa straff på en gång förekomme till verkställighet, ålåg det den verkställande myndigheten, Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid kronohäkte, att tillse, om straffen vore af beskaffenhet att kunna jemte hvarandra utan förändring verkställas, och, om så ej vore förhållandet, jemlikt 4 kap. 10 § strafflagen göra anmälan hos vederbörande hofrätt, som förordnade, huru straffen skulle sammanläggas.

Vid den granskning af fängförteckningar, som inom justitieombudsmansexpeditionen egde rum, hade under de senast förflutna åren anmärkts, att anmälan hos hofrätt angående straffsammanläggning ej alltid egt rum, då så ske bort. Tillsyningsmännen vid vissa kronohäkten i Norrland hade nemligen i åtskilliga fall, då till verkställighet på en gång förekommit frihetsstraff och böter, hvartill saknats tillgång hos de dömd, utan anmälan till hofrätten befordrat till verkställighet ett af dem sjelfve efter böternas förvandling sammanlagdt frihetsstraff. I de flesta af dessa fall hade förhållandet varit sådant, att det ena af de utslag, hvarigenom straff ådömts, för verkställighet ankommit till vederbörande kronohäkte, sedan den dömd börjat der undergå annat straff, och så sent att, derest anmälan till vederbörande hofrätt om straffens sammanläggning skulle hafva skett, hofrättens utslag icke skulle hunnit till häktet ankomma, förr än den dömd undergått det straff, hvars verkställighet börjat, och sålunda måst från häktet frigifvas, i följd hvaraf sjelfva ändamålet med anmälningen skulle hafva förfelats. I de yttranden, som i de omförmälda fallen från vederbörande tillsyningsmän inforrats, hade dessutom städse framhållits, att, derest anmälan till hofrätten skulle hafva egt rum och den dömd i afvaktan på hofrättens utslag blifvit frigifven, denne i de flesta fall skulle genom att afvika från orten hafva till en oviss framtid

undanskjutit verkställigheten af det genom det sist ankomna utslaget ådömda straffet.

Då snabb verkställighet af ådömda straff vore af största vikt, för att ej ändamålet med statens straffande verksamhet skulle förfelas, men stadgandet derom, att hofrätt skulle förordna om straffsammanläggning, visat sig kunna vara ett hinder i nämnda afseende, hade för justitieombudsmannen uppstått det spörsmål, huruvida icke berörda hinder skulle kunna undanröjas och tillämpning af stadgandena angående sammanläggning af straff, ådömda genom särskilda utslag, äfven i de fall, att straffen icke kunde jemte hvarandra verkställas, anförtros åt de myndigheter, som hade att verkställa straffen, nemligen Konungens befallningshafvande i länen och tillsyningsmännen vid kronohäktena. Detta hade syntes så mycket hellre kunna ske, som ifrågavarande bestämmelser afsåge verkställighet af ådömda straff och till sin natur vore jemförliga med öfriga verkställigheten rörande stadganden, hvilka af nämnda myndigheter skulle tillämpas.

Skälet till nu gällande stadgande derom, att hofrätt skulle förordna, huru straff skola sammanläggas, vore att söka i omsorgen om att sammanläggningen blefve gjord med full sakkunskap. Någon betänklighet vid att numera anförtro straffsammanläggningen åt de verkställande myndigheterna syntes likväl ej böra finnas, då de uti ifrågavarande afseende gällande stadganden, särdeles efter borttagandet af vatten- och brödstaffet såsom förvandlingsstraff för böter, vore af ganska enkel beskaffenhet och i allt fall under så lång tid tillämpats, att full kunskap om desamma kunde förutsättas hos nämnda myndigheter, hvilka för öfrigt vid straffverkställigheten hade sig ålagdt att tillämpa bestämmelser rörande straffafdrag, som ingalunda kunde anses vara mindre invecklade. Redan nu vore ock en art af straffförändring anförtrodd åt Konungens befallningshafvande och kronohäktenas tillsyningsmän, hvilka egde att till fängelse förvandla ådömda böter, till hvilkas gäldande tillgång saknades.

Det kunde icke med fog påstås, att ett öfverlemnande åt Konungens befallningshafvande och tillsyningsmännen af ifrågavarande befogenhet skulle öka dessa myndigheters göromål, hvilket ju i fråga om vissa, redan nu öfverhopade länsstyrelser skulle vara ett kraftigt skäl mot förändringen, ty uppsättande och expedierande af bref till hofrätten samt mottagande och diarieförande af dess utslag torde snarare kräfva mera arbete, än sjelfva straffsammanläggningen skulle göra. För hofrätterna åter skulle befrielsen från dessa, visserligen hvarken särdeles talrika eller tidsödande, ärenden dock medföra någon minskning i arbetet.

Härjemte har justitieombudsmannen erinrat, hurusom den föreslagna ändringen af 4 kap. 10 § strafflagen betingade, förutom den likaledes ifrågasatta ändringen af 35 § i strafflagen för krigsmagten, jemväl motsvarande ändring i 11 § 9 mom. af förordningen om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 februari 1864.

I likhet med justitieombudsmannen finner Riksdagen det vara önskvärdt, att äfven i de fall, hvilka afses i 4 kap. 10 § strafflagen, sammanläggning af straffen må kunna ega rum utan den tidsutdrägt, som frågans hänskjutande till hofrätt för med sig. En nödvändig förutsättning härför är likväl, att den myndighet, åt hvilken det skulle anföras att i hofrättens ställe verkställa ifrågavarande sammanläggning, erbjuder tillräckliga garantier derför, att åtgärden städse vidtages i full öfverensstämmelse med strafflagens öfriga bestämmelser i nämnda kapitel. Såsom de myndigheter, hvilka skulle komma att ersätta hofrätterna, hafva af justitieombudsmannen föreslagits dels Konungens befallningshafvande och dels tillsyningsmän vid kronohäkten. I fråga om Konungens befallningshafvande hyser Riksdagen icke några betänkligheter mot att tillägga denna myndighet den af justitieombudsmannen föreslagna befogenhet. Då åter, beträffande tillsyningsmän vid kronohäkten, det för dem icke är erforderligt att ega juridiska kunskaper, och man alltså icke eger förutsätta hos dem sådan insigt, att de alltid skulle kunna rätt tillämpa stadgandena om straffsammanläggning, helst ganska invecklade fall kunna förekomma, anser sig Riksdagen icke böra tillstyrka förslaget att gifva enahanda befogenhet åt nämnde tjenstemän.

Om justitieombudsmannens framställning, i hvad den afser omförmälda befogenhet för Konungens befallningshafvande, vinner Eders Kongl. Maj:ts godkännande, betingas deraf, såsom justitieombudsmannen erinrat, motsvarande ändring i 11 § 9 mom. af kongl. förordningen om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 februari 1864.

För att, på sätt justitieombudsmannen anført, likformighet uti ifrågavarande hänseende må, så vidt möjligt är, åstadkommas mellan allmänna strafflagen samt strafflagen för krigsmagten, synes det Riksdagen, som hyser samma betänkligheter för den omförmälda straffsammanläggningens uppdragande åt vederbörande militärbefälhafvare som åt uppsyningsman vid kronohäkte, att på de skäl, som åberopats för den af Riksdagen förordade ändring af 4 kap. 10 § strafflagen, motsvarande ändring af 35 § i strafflagen för krigsmagten borde vidtagas, dock med den begränsning, att det icke må tillkomma Konungens befallningshafvande att förordna om sammanläggning af sådana straff, som skola verkställas i

militärhåkte, i fråga hvarom således nu gällande bestämmelser fortfarande skulle ega giltighet.

Riksdagen får, på grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställa, att Eders Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga *dels* förslag till lag om sådan ändring i 4 kap. 10 § strafflagen samt 11 § 9 mom. af kongl. förordningen om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 februari 1864, att Konungens befallningshafvande, der på en gång förekomma till verkställighet flera domar, hvarigenom samma person blifvit till straff dömd, må ega förordna, huru straffen skola sammanläggas, *dels ock* förslag till lag om sådan ändring af 35 § i strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881, att, då till verkställighet på en gång förekomma flera beslut, hvarigenom samma person blifvit fäld till straff och straffet icke skall verkställas å militärhåkte, Konungens befallningshafvande eger förordna, huru straffen skola sammanläggas.

Stockholm den 2 maj 1894.

Med undersåttlig vördnad.